T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ÖZET: Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

ESAS NO : 2019/873
KARAR NO : 2019/875
KARAR TR : 23/12/2019

K A R A R

Davacı : C.B.
Vekili : Av. H.İ.Ş.
Davalı : İstanbul Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü
Vekili : Av. N.S.D.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 34 A... plakalı araçla, 02/06/2013 tarihinde yaptığı trafik kazasında, müvekkili her aşamada kaza yerinde olmasına karşın, kaza nedeniyle tutulan Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağında, sürücünün tespit edilemediği yönünde gerçek dışı tespit yapıldığı ileri sürülerek söz konusu kaza tespit tutanağının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi: 17/10/2017 gün, E:2017/19, K:2017/381 sayılı dosyada "...tutanağın iptali hususunun adli veya idari yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görülmesi sırasında, o mahkemelerce değerlendirilmesi gerektiği" gerekçesi ile "Davanın Reddine" karar vermiş, karar aleyhine istinaf yoluna başvurulmuştur.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi:30/01/2019 gün, E:2018/944, K:2019/58 sayılı kararında "Emsal nitelikteki Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/05/2013 tarih, 2012/11210 esas ve 2013/9976 karar sayılı ilamında, iptali istenen kaza tespit tutanağının, idari bir eylem olduğu belirtilerek davanın idarenin hizmet kusuru niteliğindeki eylemine dayandığından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2. maddesi gereğince İdari Yargıda ileri sürülmesi gerektiği yönünde karar verilmiştir. Bu durumda somut uyuşmazlıkta da trafik kazası tespit tutanağının iptali talep edildiğine göre, İlk Derece Mahkemesince, açılan davanın yargı yolu caiz olmadığından usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırılık teşkil etmektedir" gerekçesiyle "davacı vekilinin istinaf talebinin kabulüne, kararın HMK nın 353/1-a-4. maddesi gereğince kararın kaldırılmasına" karar vererek dosyayı mahalline iade etmiştir.

BAKIRKÖY 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:14.05.2019 gün ve E:2019/145, K:2019/192 sayı ile, istinaf gerekçesi doğrultusunda "yargı yolu nedeni ile davanın usulden reddine" karar vermiş, istinaf edilmeyen karar 10/09/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 14. İDARE MAHKEMESİ:17.09.2019 gün ve E:2019/295 sayı ile, "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik" başlıklı 83. maddesinde;

"Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.",

"Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinin birinci fıkrasında ise;

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükümlerine yer verilmiştir.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin, "Trafik Kazalarına El Konulması" başlıklı 154. maddesinde;

"Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek Kaza Tespit Tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma) el konulur...." ,

"Trafik Kazalarına İlişkin İşlemler" başlıklı 156. maddesinde ise;

"Trafik Kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır,

a) Kaza tespit tutanağının düzenlenmesi;

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanaklar; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklamak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir...." kurallarına yer verilmiştir.

Yukarıda metnine yer verilen düzenlemeler uyarınca; maddi hasarlı kaza tespit tutanağının, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek, idari işlem niteliği bulunmayan bir belge niteliğinde olduğu; adli yargı yerlerindeki uyuşmazlıkların çözümü sırasında, mahkemelerce değerlendirilmesi gereken delil niteliğinde olması nedeniyle maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacı tarafından, 34 A... plakalı araçla, 02/06/2013 tarihinde yaptığı kaza nedeniyle tutulan Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının; kazanın her aşamasında ve sonrasında kaza yerinde olmasına karşın dava konusu tespit tutanağı ile sürücünün tespit edilemediği yönünde gerçek dışı tespit yapıldığı tek taraflı trafik kazası sonucu kullanılamaz hale geldiği söz konusu kaza tespit tutanağının iptali istemiyle İstanbul Valiliği/Emniyet Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada; Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14/05/2019 tarihli ve E:2019/145, K:2019/192 sayılı kararıyla davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle görev yönünden reddine karar verildiği, dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, karayollarında oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu dikkate alındığında bu davaların çözümünde en temel deli! niteliğinde olduğundan kuşku bulunmayalı trafik kaza tespit tutanağının iptali istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığından, davaya bakmakla görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle; Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14/05/2019 tarihli ve E:2019/145, K:2019/192 sayılı dosyasının gönderilmesinin istenilmesine, görev uyuşmazlığı çıkarılması ve davaya bakmakla görevli merciin belirtilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine kadar ertelenmesine" karar vererek 05/12/2019 gün ve 2019/295 esas sayılı üst yazı ile ve ekindeki dava dosyalarıyla beraber Mahkememize başvurmuş, müracaat 12/12/2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik" başlığını taşıyan 83. maddesinde, "Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılıp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir." hükmü;"Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110.maddesinde, " (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü;"Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki" başlıklı 112.maddesinde, " (Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez" hükmü, yine aynı Yasanın "Suç ve ceza tutanakları" başlıklı 114.maddesinde "– (Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)

(Değişik birinci fikra : 3/5/2006 - 5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişik fikra: 3/11/1988 - 3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.

(…)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fikra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir." hükmü yer almıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na dayanılarak çıkarılmış bulunan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, "Trafik Kazalarına EI Konulması" başlıklı 154. maddesinde, "Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma), el konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.(…)" denilmiş;aynı Yönetmeliğin, "Trafik Kazalarına ilişkin işlemler" başlıklı 156. maddesinde de,

Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve değerlendirilmesi sonucunda trafik kazası olduğu anlaşılan durumlarda; kazaya karışan taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmış olması halinde de trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenliğini etkileyen veya yolun trafiğe kapandığı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karışanların kazanın oluşuna göre iz ve delilleri işaretleyerek, mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğraflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karıştığı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı düzenlemediği trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın oluşumu ile o yerde meydana geldiğine kanaat getirilmesi,

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde şehiriçi trafik denetleme şube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki

uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, ölümlü/yaralamalı maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda, davacı tarafından; trafik kazası tespit tutanağına itirazen açılan ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 14. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 14.05.2019 gün, E:2019/145, K:2019/192 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 14. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bakırköy 4. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 14.05.2019 gün, E:2019/145, K:2019/192 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.12.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN